

Ezdráš-Nehemjáš
Druhý díl
Ezd 2,1-3,13

1. Seznam navrátilců (kap. 2)

S obdobným seznamem se setkáváme v Neh 7,6-72¹. Je zřejmé, že v knize Nehemjáš se má jednat o tentýž seznam jako zde. Oba seznamy jsou si navzájem velmi podobné, neshodují se však ve všech detailech. Oba seznamy se shodují v celkovém počtu navrátilců, uvádějí číslo 42 360 (viz Ezd 2,64 a Neh 7,66; do tohoto počtu se nepočítali jejich otroci a otrokyně, patrně ani zpěváci a zpěvačky, viz Ezd 2,65 a Neh 7,67). V obou případech však toto celkové číslo neodpovídá součtu předchozích čísel (počtů mužů z jednotlivých rodů či skupin), která jsou v textu uvedena. Podle údajů v Ezdrášovi by tak celkový počet navrátilců měl být 29 818, podle údajů v Nehemjášovi 31 089. Už zde vidíme odlišnost mezi oběma seznamy. Jak si ale vysvětlit to, že v konečném součtu je na obou místech uvedeno číslo více než o 10 000 vyšší? Přijatelným vysvětlením by mohlo být, že do výsledného počtu byly zahrnuty i ženy a děti.

V tomto oddílu se setkáváme se svědectvím o existenci písemných záznamů jmen mužů z jednotlivých izraelských rodů. Mezi navrátilci se vyskytli i takoví, kteří nemohli písemně prokázat, že pocházejí z Izraele. A vyskytli se i kněží, kteří nemohli prokázat, že patří do kněžského rodu. Jejich rodokmen se zkrátka v písemném seznamu rodů nevyskytoval. Tím pádem ovšem tito příslušníci kněžského rodu nemohli sloužit jako kněží. Čekalo se zřejmě na losování posvátnými losy urím a tumím poté, co bude řádně ustanoven velekněz (srov. Ex 28,30; Lv 8,8; Nu 27,21; Dt 33,8). Tímto způsobem se patrně mělo určit, zda mají právo účasti na kněžství (Ezd 2,61-63).

Seznam neuvádí jménem každého jednotlivce. Jedná se o počet mužů z určitého rodu, místa, či skupiny. Jednou takovou skupinou byli například „chrámoví nevolníci“ (viz verš 43, ČEP). Bible kralická tu píše o „Netinejských“. To odpovídá zde použitému hebrejskému slovu נֶתִינִים, které můžeme do češtiny přeložit slovem „darování“. Jejich totožnost a původ nejsou zcela jasné. Mohlo se jednat o neizraelské zajatce a otroky, kteří byli obřezáni a určeni pro pomocné práce v chrámu (srov. Nu 31,47; 1Pa 9,2). Mohli mezi nimi být i potomci obyvatel Gibeónu (viz Joz 9,27). Postupem doby snad splynuli s Izraelci (Neh 10,29-30) a i hranice mezi nimi a lévijci se časem stírala.² Na začátku seznamu ve verši 2 se setkáváme se jménem Zerubábel. V minulém díle jsme si řekli, že tento muž je s nejvyšší pravděpodobností totožný s Šéšbasarem, kterému král Kýros předal nádoby z Jeruzalémského chrámu (viz Ezd 1,8). Pro ztotožnění těchto dvou postav by mohlo svědčit srovnání Ezd 3,8 a Ezd 5,16.

¹ Číslování veršů je ve všech případech podle Českého ekumenického překladu.

² Pro podrobnější vysvětlení viz Adolf Novotný, *Biblický slovník*, heslo: N e t i n e j š t í

Všichni badatelé však nemají tento názor. Přiměřenější je tedy tvrzení, že Šéšbasar *může* být totožný se Zerubábelem. Také je ještě třeba dodat a upřesnit, že jméno Zerubábel není hebrejské, nýbrž babylonské (akkádské). Má význam „Símě Babylona“. Šéšbasar je rovněž babylonské (akkádské) jméno, jeden z jeho možných významů je „Ó Slunce, ochraňuj (pána nebo syna)“.

Tito lidé jsou zárodkem obnoveného Izraele. Jsou živým dokladem Božího milosrdenství a věrnosti. Jak nám připomněla už předchozí kapitola, jde tu o naplnění Jeremjášova proroctví, o naplnění Božího slova (Ezd 1,1; Jr 25,11-12; 29,10). Boží slovo se stává skutečností. Skutečností tak skutečnou, že se dá i počítat, měřit a vážit.

2. Budování oltáře a slavnost stánků (3,1-7)

Sedmý měsíc odpovídá našemu září-říjnu. V tomto měsíci (patrně v roce 537 př. Kr.) se navrátilci *jednomyslně* shromáždili do Jeruzaléma (srov. J 17; Ef 4,1-16). Bůh nás sjednocuje k uctívání jeho samého, tak jako i oni byli jednotní ve zbudování oltáře a přinesení prvních obětí. V postavách velekněze Jéšuy a místodržitele Zerubábela můžeme vidět předobrazy Ježíše Krista. Vlastně každý izraelský velekněz byl předobrazem Krista jako našeho velekněze (srov. Lv 16, Žd 4,14-5,1). Navíc jméno Jéšua je stejné jméno, jako jméno Ježíš (Význam: Hospodin je spása). Ve starověkém řeckém překladu SZ (Septuagintě), zní jméno Jéšuy stejně jako řecká forma jména Ježíš v NZ, tedy IĚSŮS. S postavami Jéšuy a Zerubábela se setkáváme také v prorockých knihách Ageus a Zacharjáš. Jméno Zerubábela, který pocházel z rodu Davidova, se objevuje v rodokmenu Pána Ježíše na začátku Matoušova evangelia (viz Mt 1,12-13; srov. 1Pa 3,1-19). Oni měli tehdy strach z okolních národů, proto chtěli být blízko Bohu. A proto také zbudovali oltář k přinášení obětí Hospodinu. Slavili také svátky stánků (viz Lv 23,33-43), které měly připomínat pobývání ve stanech po vyjití z Egypta.

Brzy zahájili přípravy na stavbu chrámu. Díky Bohu na to měli dostatek prostředků. Bůh nám totiž dává, abychom mohli dát. Už Šalomoun při stavbě prvního chrámu využíval služeb Týranů a Sidónanů (viz 1Kr 5,16-25). Jejich služeb využili i navrátilci z babylónského zajetí. Objednali si u nich přivezení dřeva z Libanónu.

3. Ustanovení dohlížitelů na stavbu (3,8-9)

Se stavbou se začalo ve druhém měsíci, což odpovídá našemu dubnu-květnu (ve stejném měsíci zahájil stavbu i Šalomoun, viz 1Kr 6,1). Pravděpodobně roku 536 př. Kr. Byli ustanoveni dohlížitelé na stavbu z řad lévijců starších 20 let. Podobně Pán Ježíš skrze Ducha svatého ustanovuje v církvi lidi k dohledu nad budováním duchovního společenství, starší (Sk 20,17.28). Starší je v NZ nazýván také EPISKOPOS, dohlížitel (Sk 20,17.28; F 1,1; 1Tm 3,2; Tt 1,5.7).

Z tohoto slova pochází slovo „biskup“. V NZ označuje stejnou funkci jako slovo starší.

4. Slavnostní položení základního kamene (3,10-13)

Při kladení základů chrámu chválí kněží Boha hudbou a zpěvem. Činí tak způsobem, který zavedl král David (viz 1Pa 22-28). Chválí Hospodina, „ *že je dobrý, že jeho milosrdenství nad Izraelem je věčné.* “ (Ezd 3,11 ČEP) Téma jejich chvalozpěvu připomíná slova některých žalmů (např. Ž 106,1; Ž 107,1; Ž 118,1-4.29). Základ církve už byl položen, je jím Ježíš Kristus (1K 3,11; Ef 2,20). Duchovní obnova církve musí být vždy návratem k tomuto základu. Mnohdy však tento základ může být zarostlý trním nejrůznějších lidských názorů a zvyků. Ježíš dává našim rtům novou píseň. Návrat k němu vrací do našeho života radost. Tehdy v Jeruzalémě se však vedle jásotu objevil i pláč. Pamětníci původního chrámu plakali hlasitým pláčem. Snad smutkem a lítostí nad zkázou původního chrámu. Radostný hlahol se tehdy mísil s pláčem. Když procházíme duchovní obnovou, bývá v tom jásavá radost i smutek. Nová radost ze spasení, ale i zármutek nad zkázou, kterou v našich životech způsobil hřích.